

TUNTOSARVI

Nro 31 1987

TUNTOSARVI

Kuulonäkövammaisten lehti
Ilmestyy 48 kertaa vuodessa, perjantaisin
Nro 31/1987
13. vuosikerta

JULKAISIJA

Suomen Kuurosokeat ry.

PÄÄTOIMITTAJA

Heli Reinikainen

TOIMITUKSEN OSOITE

Suomen Kuurosokeat ry.
Mäkelänkatu 50, 00510 Helsinki
puh. (90) 77041/213

Puheenjohtajan palsta	1
Johtokunnan sivut	5
Ajankohtaista	6
Lukijan palsta	9
Henkilökohtaista	14
Ilmoitukset	15
Nimipäiväonnittelut	16
Korjauksia	16

TUNTOSARVI

28.8.1987

Puheenjohtajan muistelot Kuurojen Maailman Kongressista

(Julkaistaan kolmessa peräkkäisessä Tuntosarvessa
nro 31-33)

Johtokunta päätti lähettää kongressiin yhdistyksen virallisia edustajia kolme. Niinpä Marja Heinonen, Seija Troyano ja minä vietimme muutaman päivän maailman kuurojen parissa Espoossa.

Ulkomaalaisia kuuroja tapasimme kaksi. Toinen heistä oli ruotsalainen. Hänellä oli kuuro tulkkioapas. Toinen kuurosokea oli Saksasta. Hän istui Kulttuuritalon teatteriesityksen ajan vieressäni. Kyllä keskustelu on vaikeaa, ellei osaa yhtään vieraita kieliä. Oma äidinkieleni on suomi ja kuurojen viittomakieli on minulle vieras kieli. Kansainvälisiä kokemuksia on vähän, joten taitoa ei ole karttunut.

Kerron tässä tärkeitä mieleen jääneitä asioita.

Viittomakielestä

Kaikkialla maailmassa kuuroilla on samanlaisia ongelmia, jotka liittyvät kommunikaatioon ympäristön kanssa.

Kuurojen on helppo tulla keskenään toimeen, koska viittomakielen rakenne on joka puolella samantyyppinen. Kielioppi perustuu näköhavaintoon. Ilmeet, eleet, vartalon liike, havainnollistavat ja kuvailevat viittomamerkit ovat oleellisia. Kuuron tiedonsaanti perustuu näkemiseen.

Jokaisella maalla on oma viittomakielensä. Suomalainen KYLLÄ-viittoma tarkoittaa esim. Ranskassa SUU KIINNI. Samanlaiset merkit eivät välttämättä tarkoita samaa asiaa.

Suomalaisilla sormiaakkosilla on turha alkaa kommunikoida ellei osaa kirjoittaa vierasta kieltä.

Viittomakielen rakenne poikkeaa täysin puhutusta kielestä. Sen vuoksi kuuro tarvitsee erityistä opettamista ympäristön käyttämässä puhutussa kielessä. Kuuro ei opi kuulonsa avulla. Viittomakielen hän oppii luonnollisella tavalla. Kuten kuuleva lapsi oppii puhumaan oppii kuuro lapsi viittomaan.

Viittomakieli tarvitsee virallisen kielen aseman ja tunnustamisen kuurojen ensimmäiseksi kieleksi. Kuurolla on oikeus saada opetusta omalla äidinkielellään, viittomakielellä, jonka hän hallitsee parhaiten. Kouluissa tarvitaan viittomakielen taitoisia opettajia, myös kuuroja opettajia.

Tarvitaan myös opetusmenetelmien tutkimusta siitä, miten kuuroille voitaisiin opettaa mitä tahansa vierasta kieltä, siis puhuttuja kieliä.

Vaikka kuuro ei itse puhu tai kommunikoi puheen avulla, hän tarvitsee puhutun kielen ja kirjoituksen taitoja. Valtava määrä tietoa tuotetaan kirjoitettuna. Kuu-

rot eivät siitä hyödy, elleivät he osaa puhuttua kieltä. Kuuroilta vaaditaan kaksikielisyyttä kuulevan ympäristön kanssa. Harvat kuulevat ihmiset ja vielä harvemmat palveluammattien edustajat osaavat viittoa. Kuurot ovat vähemmistönä yhteiskunnan palvelujen käyttäjinä.

Pohjoismaissa kuurot ovat tietoisia vammastaan. Käytännössä asiat menevät eteenpäin ja ovat pitkällä muihin maihin verrattuna.

Joissakin maissa ei hyväksytä viittomakieltä opetusmenetelmiin. Puheeseen perustuva opetus on kuuroille mahdoton. Sen osoittavat lukuisat tutkimukset vuosien varrelta. Niiden mukaan peruskoulunsa päättäneen kuuron lukutaito on 8-vuotiaan lapsen taitoja vastaava. Tämä on keskiarvo. Tästä herää ajatus, ettei kuuroille voida opettaa samalla menetelmällä kuin kuulevalle. Kuurojen älykkyydessä ei ole osoitettavissa olevaa vikaa, vaan vika on käytetyissä menetelmissä.

Tietokoneita on kokeiltu ja kokeillaan. Toivottavasti viittomakielen tutkimus tuo lisää tietoja ja valmiuksia kuurojen opetusmenetelmiin.

Ruotsalaista tietoa

Kuuron lapsen vanhemmat saavat alusta alkaen tietoa kuuroudesta. Heille korostetaan viittomakielen oppimisen tärkeyttä. Vanhempien on osattava kommunikoida lapsensa kanssa viittomalla.

Vanhemmat ohjataan paikalliseen kuurojen järjestötoimintaan. Esikouluissa jatketaan viittomakielen

opettamista. Puhuttua kieltä ei opeteta.

Peruskoulun alkaessa lapsella on valmiudet aloittaa oppiminen. Kuurot saavat opetuksen viittomakielellä. Siitä on saatu hyvät tulokset. Myös kuurot toimivat opettajina.

Ruotsalaiset kertoivat, että viittova lapsi on luonnostaan utelias. Kirjoitus kiinnostaa ja kiehtoo häntä. Viittoen voi kysyä ja vastauksen voi ymmärtää. Näin lapsen luonnollista oppimishalua tuetaan oikealla tavalla.

Italiassa

Italiassa on tutkittu, miten kuulomuisti ja visuaalinen muisti vaikuttavat kuuron oppimiseen.

Toiset ihmiset oppivat asioita paremmin, kun kuulevat niistä kerrottavan. Visuaalinen muisti perustuu näkemiseen. Kuuro, jolla on visuaalinen muisti (= näkömuisti), pärjää paremmin kuin kuulomuistilla varustettu kuuro lapsi. Näkömuistin ryhmässä kuulevat ja kuurot lapset olivat tasavertaisia. Tätä ei kuitenkaan voi soveltaa ympäristön käyttämän puhekielen oppimisessa.

JATKUU

Johtokunnan sivut

Johtokunta piti kokouksen tiistaina 11.8.1987 Näkövammaisten Keskusliitossa Helsingissä.

Kokous hyväksyi seuraavat asiat:

Yhdistyksen uudet jäsenet

Antti Jäkälä, Lappeenranta
Ahti Ronkainen, Espoo
Rainer Tanninen, Juuka

Koulutushakemukset

Arava-vuokrien hallinto- ja hoitopäiville osallistuvat 3.-4.9.1987 Tampere: Kirsti Toivonen ja 10.-11.9.1987 Helsinki: Tuija Pirhonen.

Muut asiat

Aluesihteerin Jorma Säynäjängö on palkattomalla hoitovapaalla 22.2.1987-22.8.1988.

Hoitaja Anne Kinnunen on palkallisella virkavapaalla 23.8.-2.10.1987. Hän osallistuu kuurosokeiden lasten parissa työskentelevien henkilöiden peruskurssille Tanskassa.

Tiedotussihteerin Heli Reinikainen osallistuu Suomen Tiedottajien Liiton juhlaseminaariin 21.9.1987.

Pikkujoulu- ja vuosikokous

Yhdistyksen pikkujoulu on 12.-13.12.1987

Paikka: Hotelli Kumpeli, Heinola

Osallistumismaksu: 373 mk, jäseniltä 350 mk (tar-

kistettu tarjous saattaa alentaa vielä hintaa).

Matkat korvataan jäsenille yli 100 mk menevältä osalta. Hinta lasketaan yleisten kulkuneuvojen mukaan.

Mikäli paikkakunnalta on järjestetty yhteiskuljetus, ei korvauksia muista kulkuneuvoista saa.

Vuosikokous/viikonloppuleiri v. 1988

Aika: 19.-20.3.1988

Paikka: Hotelli Rantasipi, Hyvinkään Sveitsi

Osanottomaksut päätetään myöhemmin.

AJANKOHTAISTA

Titanicin kassakaappi löytyi

Titanic-laiva upposi vuonna 1912. Siitä lähtien ovat aarten metsästäjät etsineet laivan kassakaappia. Kassakaappi löydettiin 12.8. valtameren pohjalta. Se oli neljä kilometriä merenpinnan alapuolella.

Asiantuntijat sanovat, että kassakaappi tyhjennettiin melkein kokonaan ennen kuin Titanic painui me-

reen. Huhut kertoivat kuitenkin hiomattomista timanteista ja koruista, sillä laivalla matkusti myös miljonäärejä (= rikkaita ihmisiä).

Kassakaappi avataan luultavasti lokakuussa Monte Carllossa. Paikalla on myös televisio.

Lähde: Helsingin Sanomat 14.8.87)

Helsingin Sanomien ennätyskoko viime sunnuntaina

Helsingin Sanomissa oli 114 sivua 23.8.1987. Sanomalehtipaperia sunnuntain painokseen (= Helsingin Sanomien määrä) lehtiin kului 310 tonnia. Painetun paperin pituus oli 18.600 kilometriä. Se on enemmän kuin 30 kertaa lehden levyinen maantietomatka Helsingistä Ouluun.

Helsinki etsii materiaalia melun torjuntaan

Helsingin kaduilla ja kujilla on suunnaton melu. Sen huomaa yhdistyksemme toimistossa Mäkelänkadulla. Puhelimessa ei pysty keskustelemaan, kun ikkuna on auki.

Melu haittaa koko kaupunkia. Helsinki aikoo vähentää melua 40 miljoonan markan edestä. Työ on valmis v. 1992.

Melusteitä rakennetaan 24 kilometrin matkalle.

Tällä hetkellä kaupunki kokeilee, mikä materiaali on paras.

Kehä I:n varrelle on noussut pieni meluaitojen ulkoilmanäyttely. Maisemaa koristavat harmaa betoniseinä, vihreä lauta-aita tai beigen (= vaalean ruskea) värinen muoviaita. Uusin tulokas on tehty harkkotiilitä.

Meluseinien tutkimuksilla etsitään paras materiaali melun torjuntaan.

Pelkkä mölyn nielemiskyky ei riitä. Hyvän meluidan on kestettävä tuulta, rapaa ja tiesuolaa ja oltava hyvän näköinen.

«Asia on uusi, kokeneita suunnittelijoita ei ole. On kokeiltava itse,» sanoo jaostopäällikkö Eino Pietikäinen Helsingin rakennusviraston katuosastolta.

«Muovi ja puu imevät melun parhaiten. Mutta niitä ei voi käyttää liian lähellä tietä. Silloin lumi pääsee tukkimaan ilmaraot. Betoni kestää mitä vaan, mutta se heijastaa äänen toisella puolella olevaan asutukseen.»

Keskimäärin meluaita maksaa yli 3.000 markkaa metri.

Lukijan palsta

Mukava retki patikkaleirin aikana

Eräänä kauniina päivänä teimme retken bussilla maaseudulle. Siellä oli erilaisia eläimiä ja toistakymmentä hevosta. Hevosia oli monta eri rotua. Minusta mielenkiintoisin oli poni. Poni oli 2-vuotias ja vain 1 metrin korkuinen. Koettelin sitä, kun en nähnyt sitä kirkkaassa auringon paisteessa. Poni oli valjastettu pienteräkärryjen eteen. Kärryt oli tarkoitettu lapsille ajettaviksi. Minua käskettiin istumaan niihin. Hymyilin ja ajattelin, voiko tämä vetää minutkin? Kyllä voi! Poni lähti ja veti kevyesti minua kärryissä. Tuntui, kuin olisin istunut tavallisen hevosen kyydissä. Siellä oli toinenkin poni. Sen rotu oli hieman isompi kooltaan. Suoma ratsasteli sillä. Minä ratsastelin korkealla nuorella hevosella. Meitä oli tilausbussi täynnä.

Olavi Eira

Kesämuistoja Huttulasta

Patikkaleirin päättyessä jäimme Suomen kanssa Huttulaan odottelemaan kuuroskeiden leiriä. Olihan meidät siihenkin luvattu mukaan.

Sunnuntaina 28. päivän iltapäivänä alkoi joitakin leiriläisiä saapua pitkältä matkalta ja maanantaina olivat kaikki saapuneet, yhteensä noin 62 henkilöä. Kaikki halukkaat ilmoittautuneet olivat päässet mukaan leirille.

Leirin aikana sää oli vaihtelevaa ja tuulista, jopa

kylmää. Mutta tuuli ei haitannut uimista eikä saunomista. Minä olin taas laiturilla ja pursilautalla leikkimässä, ja huomasin, että siinä lautalla oli toinenkin, Lehtolan Veikko. Kyllä kuurosokeatkin uivat mielellään! Vesi tietenkin lämpeni enemmän, kun meitä oli enemmän järvestä. Yksin uinnista ei vesi ehkä olisi-kaan lämmennyt.

No olihan siellä Huttulassa muutakin hommaa. Aamuisin jumpattiin ja sitten alkoi olympiakisat. Hurraa, olympiamestareita oli eri lajeissa ja eri sarjoissa! Siellä kuului olevan voimamieskin. Kari Lerne oli nostanut rautaa ja voittanut painonnoston olympiakullan. Siellä myös keilailtiin, heitettiin saapasta, työnnettiin kuulaa ja käveltiin tarkkaan ynnä muuta. Olipa siellä ihan uudenaikainen kilpalaji. Se tapahtui pöydällä. Siis leivätön pöytä oli katettu. Kilpailu oli nimeltään jätkän shakki. Nimi oli outo ja aluksi minä kuulin nimen väärin. Ajattelin, mikä ihmeen jätkäsaki tänne nyt on tulossa. Tämähän on jo täynnä porukkaa, ei tänne jätkiä enää mahdu. Myöhemmin selvisi, että oli-kin kysymys vain Pelistä. Siinä kilpailtiin side silmillä ja kultamitalimies oli Martti Avila. Olipa siellä teatterihommiakin, erilaisia naamioituja ihmisiä. Joukossa oli myös Afrikasta herra Gorilla ja lopuksi oli Sulstaankin. Kaikkea oli ohjelmassa.

Vetäjänä oli kuuluisa Sointu Koskinen. Tuttavia tavattiin ja uusia tavattiin. Keskustelua riitti aamusta iltaan. Teimme Senni Kantelisen ehdottaman laivaristeilyn Keuruun selällä. Laiva oli nimeltään Elias Lönnroth. Menin oppaan kanssa hyttiin ja kyselin jotakin

laivasta. Kapteeni sanoi, että laivan nopeus on 15 kn tunnissa. Laivassa oli myös pelastusveneitä mukana ne oli kiinnitetty vahvoilla köysillä laivan sivuille. Ajattelin, että olisiko vesi täällä lämmintä, ja voisiko lainata köyttä. Köyden toisen pään olisin kiinnittänyt laivarperään ja toisen omiin hartioihin. Sillä tavalla olisi kiiva joskus lämpimän veden aikana saada kyytiä laivan perässä. Lähes kaikki olivat halukkaita lähtemään laivaristeilylle. Olihan siellä kiva käydä.

Palasimme Keuruulta takaisin Huttulaan bussilla ja toiset pikkuautoilla. Sitten pääsimme taas syömään. Syöminen on pääelinkeino, ja tietenkin sauna ja uimaan.

Mielestäni Huttula on paras lomapaikka kuurosokeille. Sinne osataan matkustaa ja siellä osataan liikua. Vanha maantie on turvallinen kävellä vaikka järven ympäri. Aikoinaan, kun näin vielä, juoksin usein yksin järven ympäri, se on vain 10 km. Nykyisin tytydyn kävelemään toisten kanssa.

Varmaan olivat kaikki leiriläiset tyytyväisiä Huttulassa. Nykyisinhän siellä on uusi hieno päärakennuskirjasto, jossa on majoitukset 30 hengelle 2 hengen huoneisissa. No, eipä minun tarvitse teille kaikkea juuruta, koska meitä oli siellä niin suuri joukko. Kyllä tiedätte itsekin. Mutta kirjoittelen sellaisille, jotka eivät halunneet tai eivät voineet tulla mukaan.

Kirjoittaa voin hyvin, mutta lukea en. Minulta ovat jääneet kaikki Tuntosarvi-lehdet lukematta toukokuun puolivälistä asti, koska lukutelevisio on epäkunnossa ja maahantuojat ovat kesälomalla kuukausittain

Mutta toivottavasti jouluksi tulisi kuntoon eikä enää menisi epäkuntoon lomakausien edellä. Pisteitä ei minun sormeni tunne, vaikka osaan ne hyvin. Näkövammaisten Airut tulee minulle kasetilla ja se on helppo kuunnella, joskin se on liian nopea. Toivottavasti Tuntosarvikin voitaisiin saada kasetille. Onhan enemmänkin meitä kuulovammaisia, jotka emme voi lukea pisteitä emmekä näe tekstiä. Teksti-TV olisi ehkä mukava, mutta kuinka, kun ei näe eikä kuule. Kyllä minä kokeilen vielä. Otan telkkarista lasin pois ja tunnustelen sormillani, mitä siellä tekstissä lukee.

Oli siellä Huttulassa Lasse Hannulalla mukana tietokonekin, jota hän esitteli meille. Minäkin sain siitä tietää ja menin Lassen luo. Kyllä oli ihmekone. Sillä voi kirjoitella, panna muistiin ja keskustella ja muutakin. Mutta ei sekään lehtiä lue.

Nyt toivon teille kaikille lukijoille oikein hyvää vointia ja syksyn lukuhetkiä.

Terveisin

Olavi Eira

Mietteitä monenlaisia

Risto Ruusunen

Vuosikokous

Suomen lyhyen ja vähälumisen kesän eli pikkukesän jälkeen kirjoittelen vähän mietteistäni, jotka eivät ole aikajärjestyksessä. Lasse Hannula kirjoitteli kai Pirkko Virtasen kanssa siitä, jos pidettäisiin kaksi kokousta vuodessa. Asioiden käsittelyn suhteen se olisi hel-

pompaa ja selvempää. Miltä esim. tällainen kokousmalli tuntuisi: perjantai on tulopäivä ja johtokunnan palaveripäivä, lauantaina varsinainen kokous alkaisi esim. kello 9-10 aikoihin ja jatkuisi lounaan jälkeen tarpeellisen ajan. Loppuaika olisi yhteispalaveria ja ilanviettoa. Sunnuntaina aamupalan jälkeen sopisi vaikka pieni retki jonnekin. Kukin voi lähteä kotiin joko ennen tai jälkeen lounaan sen mukaan, kuinka kyyti järjestyy. Ennakkopalaveri jäisi pois, koska asioita olisi vähemmän. Luulisin lauantaiapäivän riittävään kokouskäsittelyyn. Rahastahan tämä taitaa olla ensiten kiinni, eli se tulee yhdistykselle kalliimmaksi. Jäsenille olisi ehkä antoisampaa, kun jäisi enemmän yhdessäoloaika.

DiaLogos

En ole tällä hetkellä oikein kärryillä (selvillä) siitä kuinka keskustelulaitteen opetustoiminta nyt pyöri. Olen itse ollut viikon kurssilla keskusliitossa ja pidän sen käytön opettelemista jo ennakkoon hyvänä asiana. Sellaisen kuurosokean, jolla on vielä vähän kuu- loa tai näköä jäljellä on helpompi opetella sen käyttöä, koska ei tarvitse koko ajan tulkata. Vaikka en olekaan tässä vaiheessa keskustelulaitteen käyttäjä suosittelen sen käytön opettelemista mahdollisuuksien mukaan. Jos tuntuu kiinnostavalta, kyselkää aluesihteeireiltä tarkempia tietoja asiasta.

Hyvää syksyä ja terveisiä!

Henkilökohtaista

IN MEMORIAM (= MUISTOKSI)

Väinö Isotalo poistui luotamme 4.7.1987.

«Jumaiani, Sinä olet päämäärä ja täyttymys.
Minä olen Sinun juuresi maassa.
Sinä olet kukintoni taivaassa.
Yhdessä me kasvamme auringon kasvojen eteen.»
Kahlil Gibram

Kihloissa

Kihlauksensa ovat julkaisseet Ari Kääpä Tampereelta ja Hilja Rantatalo Hämeenlinnasta.
Helmeilevät onnentoivotukset!

Merkipäiviä

Ritva Hänninen täytti 50 vuotta elokuussa.
Sydämelliset onnittelut merkipäivän johdosta!

«He uskovat elämään ja elämän runsauteen eikä heidän arkkunsa ole koskaan tyhjä!»

Kirjasta «Profeetta», kirjoittanut Kahlil Gibran

«Vaikka pimeys estääkin meitä näkemästä puita ja kukkia silmillämme, se ei voi kätkeä sydänemme rakautta.»

Kirjasta «Särkyneet siivet», kirjoittanut Kahlil Gibran

Ilmoitukset

Pistekirjoituksen alkeiskurssi alkaa Jyväskylän kansanopistossa maanantaina 14.9. kello 18.00.

Osoite: Väinönkatu 44, Vanhusten palvelutalo.

Opettajana on Mauno Sirviö Näkövammaisten koululta.

● Kurssin kokoonkutsujana on aluesihtööri Pirjo Risänen.

Tervetuloa kaikki asiasta kiinnostuneet (tulkit, tukihenkilöt, kuurosokeat).

Teksti-TV:n säätiedotus

Marja Heinonen kävi 24.8. Teksti-TV:ssä. Säätiedotus on ollut vaikea. Teksti-TV:n kanssa sovittiin kokeilusta syyskuun aikana. Kuurosokeat saavat säätiedotuksen viimeiseltä omalta sivultaan 454 arkipäivisin (maanantai-perjantai). Säätiedotuksen kokeiluaika 1.9.-30.9.1987.

Seuraa kuurosokeiden omaa säätiedotussivua. Oletko tyytyväinen? Mitä haluat muuttaa? Kerro mielipiteesi Heli Reinikaiselle yhdistyksen toimistoon, osoite Mäkelänkatu 50, 00510 Helsinki tai puh. 90 7704 213 tai tekstipuh. 90/7704 355.

Jos olet tyytyväinen, muutamme säätiedotuskokeilun pysyväksi.

Lotto, veikkaus, voittotiedot

Tiistaina 24.8. ovat Teksti-TV:n lotto, veikkaus ja voittotiedot muutettu kuurosokeille sopiviksi. Myös mu

sivut on muutettu. Vain lasten sivuille ei voida tehdä mitään. Lapset ja nuoret haluavat erilaisia värejä. Niitä ei voi poistaa.

Kuurosokeiden omat sivut
Kuurosokeiden omissa sivuissa on nyt mustat taustat. Sininen ja valkea on poistettu. Kuurojen omilla sivuilla sen sijaan on värikkäämpää.

Nimipäiväonnittelut

Viikolla 36 viettävät nimipäiväänsä Arvi, Pirkka, Sinikka, Sini, Soili, Soile, Soila, Ansa, Mainio ja Asko.
Aurinkoisia juhlahetkiä kaikille!

Korjauksia

Tuntosarvi nro 29/87
Kuurosokeiden Euroopan Konferenssi pidetään 22.-27.10.1988 Englannissa eikä vuonna 1987.

Tuntosarvi nro 28/87
BBC on Englannin valtiojohtoinen radio- ja TV-yhtiö eikä uutistoimisto.

Pahoittelen sattuneita virheitä.